

VILNIAUS PEDAGOGINĖ
PSICHOLOGINĖ TARNYBA

INDIVIDUALAUS PAGALBOS PLANO RENGIMAS IR ĮGYVENDINIMAS

Metodinės rekomendacijos
mokyklų ir ikimokyklinio ugdymo
įstaigų Vaiko gerovės komisijoms

Vilniaus miesto mokyklos sukaupė nemažą patirtį teikdamos pagalbą ugdymosi sunkumų patiriantiems mokiniams. Kiekvienas toks atvejis yra unikalus ir savitas, todėl planuojant pagalbą tokiems mokiniams vis dar kyla iššūkių, ypač susiduriant su sudėtingais atvejais.

Vilniaus pedagoginės psichologinės tarnybos (toliau - Tarnyba) specialistai, bendradarbiaudami su mokyklų Vaiko gerovės komisijomis (toliau - VGK) ir Vilniaus miesto savivaldybės administracijos Ikimokykliniu ir Bendrojo ugdymo skyriais, Vilniaus miesto savivaldybės Tarpinstitucinio bendradarbiavimo koordinavimo skyriumi apibendrino įgytą patirtį ir parengė **rekomendacijas dėl individualaus pagalbos plano rengimo ir įgyvendinimo.**

REKOMENDACIJŲ TIKSLAS – PADĖTI MOKYKLOMS PLANUOTI IR ĮGYVENDINTI PAGALBOS TEIKIMĄ UGDYMO(SI) SUNKUMUS PATIRIANČIAM VAIKUI.

INDIVIDUALUS PAGALBAS PLANAS: APIBRĖŽIMAS, TIKSLAS, PRIVALUMAI.

Individualus pagalbos vaikui planas (toliau - IPP) – dokumentas, apibrėžiantis pagalbos vaikui tikslus, priemones, vykdytojų atsakomybes, pagalbos įgyvendinimo stebėseną.

IPP tikslas – padėti švietimo įstaigų komandoms siekti efektyvesnės pagalbos ugdymo(si) sunkumų patiriančiam vaikui, skatinti komandinį darbą ir bendradarbiavimą tarp vaiko šeimos ir mokyklos.

IPP privalumai ir galimybės:

- visiems ugdymo proceso dalyviams kartu mąstyti, veikti, kurti ir bendradarbiauti,
- kaupti ir sisteminti informaciją apie mokinį, jam teikiamą pagalbą ir pokyčius,
- pritaikyti, peržiūrėti, keisti tikslus, priemones, atsakomybes,
- įtraukti ir paskatinti vaiką aktyviai veiklai,
- stiprinti šeimos atsakomybes teikiant pagalbą vaikui.

Pagrindiniai dokumentai, reglamentuojantys IPP sudarymo gaires:

- Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministro 2011 m. balandžio 11 d. Nr. V-579 patvirtintas „Mokyklos vaiko gerovės komisijos sudarymo ir jos darbo organizavimo tarkos aprašas“.
- Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministro 2020 m. rugsėjo 14 d. įsakymu Nr. V-1367 patvirtintos „Ugdymo organizavimo rekomendacijos mokiniams, kuriems diagnozuotas autizmas“.
- Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministro 2021 m. rugpjūčio 30 d. įsakymu Nr. V-1568 patvirtintos „Rekomendacijos mokykloms dėl mokinių, turinčių klausos, regos sutrikimus, ugdymo organizavimo“.
- 2021–2022 ir 2022–2023 mokslo metų pradinio, pagrindinio ir vidurinio ugdymo programų bendrieji ugdymo planai.
- Vilniaus miesto savivaldybės 2020–2025 m. priemonių planas „Dėl kokybiškų paslaugų teikimo visiems Vilniaus miesto vaikams“.

IPP sudaromas **nagrinėjant konkretaus vaiko** atvejį, jeigu VGK priima tokį sprendimą.

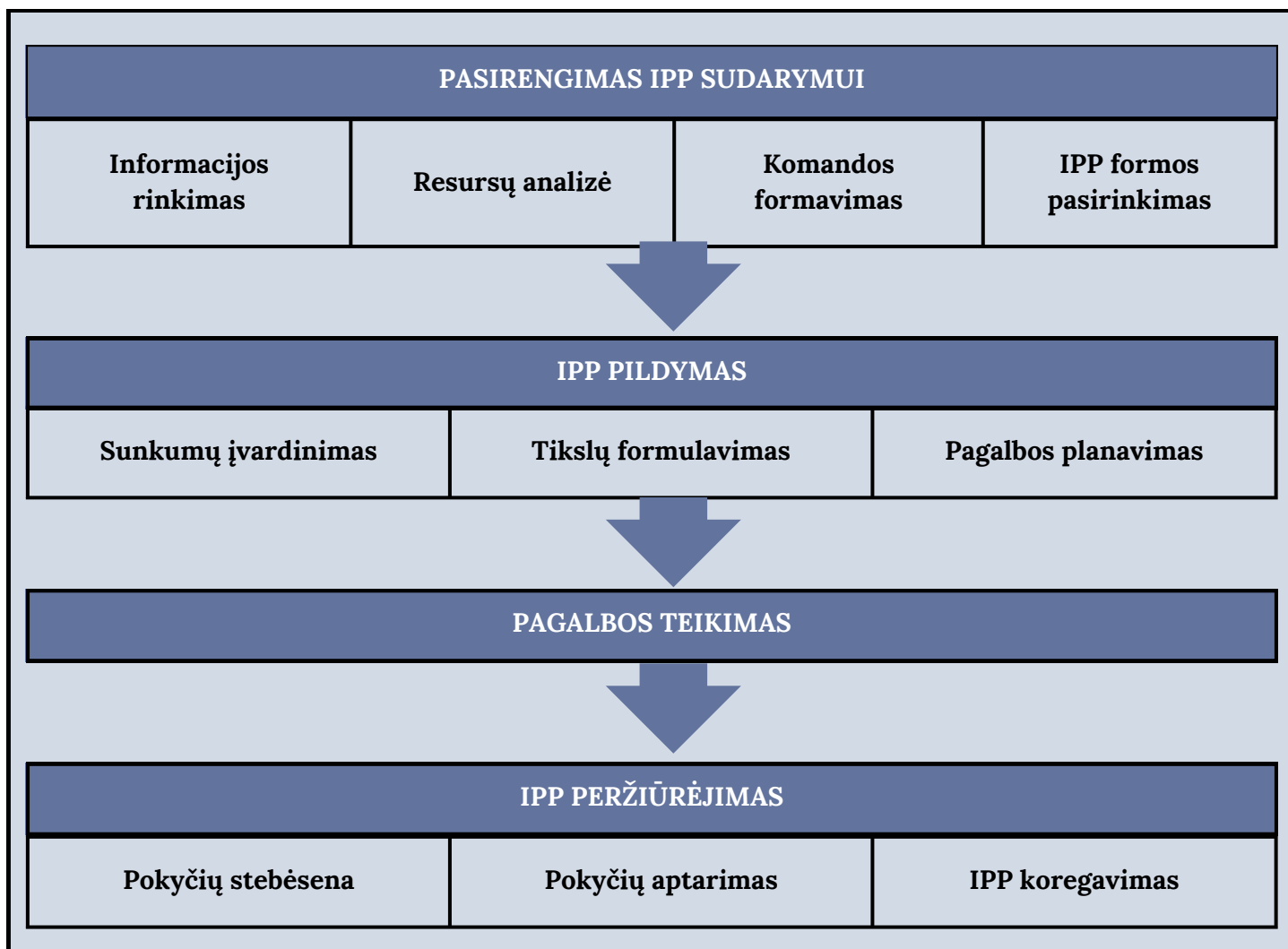
IPP turi būti sudaromas visiems vaikams, turintiems: **įvairiapusį raidos sutrikimą, klausos sutrikimą, regos sutrikimą.**

Mokiniui, turinčiam specialiųjų ugdymosi poreikių, IPP gali būti Individualaus ugdymo plano dalimi (2021–2022, 2022–2023 m.m. Bendrieji ugdymo planai).

INDIVIDUALAUS PAGALBOS PLANO RENGIMAS IR ĮGYVENDINIMAS

Siūlome mokyklų VGK vadovautis IPP rengimo ir įgyvendinimo schema, kuri atspindi pagrindinius proceso etapus ir nuoseklumą.

IPP rengimo ir įgyvendinimo schema:

1. PASIRENGIMAS IPP SUDARYMUI

PLANUOJANT RENGTI IPP SVARBU SURINKTI INFORMACIJĄ APIE VAIKĄ, SUPRASTI JO POREIKIUS, ĮVERTINTI APLINKOS VEIKSNIUS, ATLIKTI PAGALBOS VAIKUI RESURSŲ ANALIZĘ MOKYKLOJE IR NAMUOSE, SUBURTI KOMANDĄ, PASIRINKTI IPP FORMĄ.

Schemoje:

Informacijos rinkimas	Resursų analizė	Komandos formavimas	IPP formos pasirinkimas
-----------------------	-----------------	---------------------	-------------------------

1.1 INFORMACIJOS APIE VAIKĄ RINKIMAS IR APIBENDRINIMAS

Svarbu surinkti **kuo išsamesnę informaciją** apie vaiko raidą, jo stipriąsias puses, pomėgius, šeimos socialinę kultūrinę aplinką, svarbius vaikui asmenis, jo santykius su bendraamžiais, mokyklos aplinkos pritaikymą vaiko poreikiams. Jeigu buvo įvertinti vaiko specialieji ugdymosi poreikiai reikia susipažinti su vertinimo dokumentais ir rekomendacijomis. Ypatingais atvejais prasminga aptarti ugdymo gaires su vaiką vertinusiai specialistais konsultacijų arba tarpžinybinių pasitarimų metu.

Rekomenduojama naudotis **įvairiais informacijos šaltiniais**: informacija gaunama iš vaiko, tėvų, mokytojų.

Fiksuotą informaciją, susijusią su vaiku, rekomenduojama saugoti kartu su IPP. Tai padės planuoti veiklas, vykdyti teikiamos pagalbos stebėseną, įvertinti pokyčius.

Rekomenduojama naudotis tokiais metodais kaip **vaiko stebėjimas** (kuris yra vienas svarbiausių metodų ugdytinio sunkumų priežasčių analizei bei galių išryškinimui), **pokalbiai su vaiku, ugdymo įstaigos pedagogais, specialistais, tėvais/globėjais, kitos informacijos analizė** (el.dienyno peržiūra: pažymiai, komentarai, pastabos, pagyrimai ir kt.). Stebėjimą rekomenduojama organizuoti individualių ir grupinių veiklų, pamokų, pertraukų metu. Stebėjimo metu svarbu pažymėti pasikartojančias ir pastovias mokinio reakcijas, elgesio strategijas, aplinkos veiksnis, turinčius įtakos vaiko elgesiui, pasiekimams ir pan. Stebėjimą, pokalbį gali atlikti mokytojai, švietimo pagalbos specialistai, administracijos atstovai. Kai informaciją renka keletas asmenų, didesnė tikimybė gauti išsamesnius ir objektyvesnius duomenis apie vaiką, jo aplinką ir patiriamus sunkumus.

1.1 INFORMACIJOS APIE VAIKĄ RINKIMAS IR APIBENDRINIMAS

Apibendrinant informaciją apie vaiką rekomenduojama atkreipti dėmesį į šiuos veiksnius:

- savarankiškumą, savarankiško darbo įgūdžius;
- socialinio bendravimo įgūdžius;
- gebėjimą pasinaudoti pagalba;
- reagavimo į nesėkmę ypatumus;
- reagavimo į drausminimą ypatumus;
- reakcijas į paskatinimą;
- sensorinį jautrumą.

1.2 RESURSŲ ANALIZĖ (1)

Resursai – tai žmogiškieji, finansiniai ir materialūs ištekliai, kuriuos naudojant užtikrinama ugdymo ir teikiamos pagalbos kokybė. Turimų resursų įvertinimas sudaro prielaidas iškeltų tikslų įgyvendinimui. Resursai gali būti vidiniai ir išoriniai. Mokyklos vidiniai resursai – pedagogų kompetencijos, specialistų skaičius ir kt., mokyklos išoriniai resursai – galimybės bendradarbiauti su kitomis institucijomis ir organizacijomis ir kt. Individo vidiniai resursai – tai asmeninis potencialas, o jo išoriniai resursai – tai socialinės, artimos aplinkos galimybės.

Įvertinus turimus resursus svarbu ieškoti galimybių, kaip su šiais ištekliais ir priemonėmis galima būtų kompensuoti pagalbos poreikį.

Žmogiškieji resursai – tai mokinio, šeimos, švietimo pagalbos specialistų, mokytojų, mokytojų padėjėjų, administracijos galimybės ir kompetencijos.

Materialūs resursai ir aplinkos pritaikymas – tai mokyklos/klasės fizinės aplinkos pritaikymas individualioms vaiko reikmėms, specialiųjų mokymo ir techninės pagalbos priemonių, šalinančių kliūtis mokiniui ugdytis, naudojimas

Vaiko resursai dažniausiai priklauso nuo aplinkos resursų, todėl rekomenduojama atkreipti dėmesį į:

- vaiko poreikių supratimą/priėmimą šeimoje;
- tėvų lūkesčius vaiko ir pagalbos jam atžvilgiu;
- šeimos galimybes organizuoti pagalbą vaikui už mokyklos ribų;
- vaiko vietą klasėje/grupėje;
- vaiko vietą už klasės/grupės ribų;
- vaiko santykius su suaugusiais;
- vaiko santykius su bendraamžiais;
- techninių, pagalbinių priemonių reikmę.

Įvertinant mokyklos pagalbos vaikui resursus, rekomenduojama atkreipti dėmesį į:

- mokytojų pasirengimą ugdyti individualius ugdymosi poreikius turinčius vaikus;
- ar yra švietimo pagalbą teikiančių specialistų mokykloje,
- ar yra mokykloje mokytojo padėjėjų,
- ar yra papildomos patalpos ("resursinės" patalpos, nusiramavimo kambariai ir pan.),
- ar yra reikalingos pagalbinės priemonės.

Rekomenduojama išsiaiškinti bendradarbiavimo su kitomis institucijomis poreikį ir galimybes, pvz.:

- Vilniaus miesto savivaldybės administracijos Tarpinstitucinio bendradarbiavimo koordinavimo skyriumi;
- Vilniaus miesto savivaldybės administracijos Ikimokykliniu/Bendrojo ugdymo skyriumi;
- Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnyba;
- Vaikų ligoninės, VšĮ VULSK filialo, Vaiko raidos centru;
- Vilniaus pedagogine psichologine tarnyba;
- Psichikos sveikatos centrais;
- Kompleksines paslaugas šeimai teikiančiais centrais;
- Dienos centrais;
- Vilniaus arkivyskupijos Caritu;
- Vilniaus Raudonojo Kryžiaus draugija ir kt.

1.3 PAGALBOS VAIKUI KOMANDOS KŪRIMAS IR KOORDINATORIAUS SKYRIMAS

VGK formuoja komandą IPP rengimui ir įgyvendinimui bei skiria koordinatorių abipusiu sutarimu. Svarbu, kad koordinatorių darbas mokykloje būtų vertinamas ir skatinamas.

IPP įgyvendinimo komanda (toliau - **Komanda**) - vaiką ugdantys pedagogai, pagalbos specialistai, administracijos atstovai, kurie analizuoja ir apibendrina pagalbos teikimui reikalingą informaciją, pasiskirsto funkcijomis ir atsakomybėmis, numato pagalbos priemones ir būdus, juos įgyvendina, organizuoja sistemingą švietimo pagalbos poveikio aptarimą, atsiskaito apie mokiniui teiktos pagalbos veiksmingumą VGK ne rečiau nei kartą per pusmetį.

Komandos narių skaičius pasirenkamas tikslingai, siekiant įtraukti visus vaiką ugdančius asmenis į individualios pagalbos organizavimą ir įgyvendinimą.

Komandos narių skaičius priklauso nuo atvejo sudėtingumo. Rekomenduojama Komandos aktyvą sudaryti iš 3–5 narių.

Komandos aktyvas pasiskirsto vaidmenimis: **koordinatoriaus pavaduotojas, pasitarimų vedėjas, sekretorius, nariai, atsakingi už dokumentaciją, komunikaciją** su šeima, mokytojais, institucijomis ir pan.

Komandai vadovauja pagalbos plano įgyvendinimą **koordinuojantis asmuo** (toliau -). Koordinatoriumi gali būti kiekvienas pedagoginės bendruomenės narys, kuris geba užmegzti kontaktą su mokiniu, jo tėvais, kitais vaiko ugdyme dalyvaujančiais asmenimis. Tikslinga koordinavimo funkciją teikti skirtingiems asmenims, atsižvelgiant į jų turimą darbo krūvį, patirtį.

1.4 IPP FORMOS PASIRINKIMAS

Komanda gali pasirinkti IPP formą arba sukurti atvejui tinkamą formą. IPP formų pavyzdžiai pateikiami Tarnybos el. puslapio skiltyje **Informacija vaiko gerovės komisijoms**: <https://www.vilniausppt.lt/informacija-vaiko-geroves-komisijoms/>

Rekomenduojama aptarti ir į IPP formą įtraukti:

- Problemos apibūdinimą, vaiko sunkumų aprašymą.
- Mokinio galias.
- Pagalbos tikslus, uždavinius, siektinus rezultatus, laukiamus pokyčius.
- Komandos narių, mokyklos administracijos, pedagogų įsipareigojimus.
- Tėvų įsipareigojimus.
- Mokinio įsipareigojimus (progimnazijos, gimnazijos lygmuo).
- Plano įgyvendinimo trukmę, terminus, pasitarimų periodiškumą.

2. IPP PILDYMAS

Schemeje:

Sunkumų įvardinimas

Tikslų formulavimas

Pagalbos planavimas

2.1 PROBLEMOS APIBŪDINIMAS, SUNKUMŲ ĮVARDINIMAS

Apibendrinama stebėjimų, pokalbių metu gauta informacija apie mokinio sunkumus. Pateikiamas trumpas situacijos aprašymas, nurodomos sunkumų pasireiškimo aplinkybės – kas tiksliai ir kada tiksliai vyksta, pvz.: „kelis kartus per valandą pastumia kitus vaikus, spardo, mēto žaislus“; „per lietuvių kalbos pamokas sunkiai susikaupia, blaškosi, reikia vis sugrąžinti prie atliekamos veiklos“.

Jei mokinio problemos yra kompleksinės, sudėtingos, svarbu išskirti prioritetus – kuriuos sunkumus spręsimė pirmiausiai.

2.2 IPP TIKSLŲ FORMULAVIMAS (1)

Siūloma pradėti nuo įgyvendinamų, pasiekiamų tikslų, kad būtų galimybė patirti sėkmę. Sudėtingesnius tikslus įtraukime palaipsniui. Išsikeltu tikslu apibrėžiame, ties kuriuo konkrečiu sunkumu dirbsime ir kokių konkrečių rezultatų sieksime. Tikslų formulavimas svarbus nustatant realius lūkesčius ir kuriant, aktyvinant bendradarbiavimą su tėvais.

2.2 IPP TIKSLŲ FORMULAVIMAS (2)

Siūlome vadovautis SMART tikslų siekimo kriterijais.

Tikslas turi būti:

- konkretus,
- išmatuojamas,
- įgyvendinamas,
- realus,
- apibrėžtas laike.

IPP tikslų formulavimo schema ir pavyzdžiai pateikiami **1 priede**.

2.3 PAGALBOS VAIKUI VEIKLŲ PLANAVIMAS

Pagalba planuojama, atsižvelgiant į informacijos rinkimo metu gautus duomenis: kokia pagalba buvo teikiama mokiniui iki šiol, kokios jos formos buvo efektyvios, kokie veiksniai gali turėti įtakos sunkumų pasireiškimui, kokius resursus turime ir kokios yra mokinio galios. Siekiama kuo labiau išplėsti, aktyvinti mokinio stipriąsias puses ir sumažinti silpnąsias.

Atsižvelgiant į pagalbos teikėjų galimybes, turimus resursus pasirenkamos švietimo pagalbos formos ir numatomas pagalbos dažnumas, trukmė, susitariama, kaip bus fiksuojami ir aptariami rezultatai. Siūlomos tokios švietimo pagalbos formos:

- individualus darbas su mokiniu;
- darbas su klase, mokinių grupe;
- darbas su mokinio šeima;
- darbas su mokyklos bendruomene;
- bendradarbiavimas su socialiniais partneriais.

3. PAGALBOS TEIKIMAS

Įgyvendinamos suplanuotos pagalbos konkrečiam laikotarpiui veiklos. Šiame procese svarbus nuoseklumas, lankstumas, reikalavimų mokykloje ir namuose suvienodinimas. Pagalbos formas planuokite atsižvelgdami į pagalbos teikėjų funkcijas ir konkrečią situaciją (**2 priedas**).

4. IPP PERŽIŪRĖJIMAS

Schemoje:

Pokyčių stebėseną

Pokyčių aptarimas

IPP koregavimas

4.1 POKYČIŲ STEBĖSENA

Sutariama, **kas iš Komandos narių ir kokius pokyčius stebės**, fiksuos (pvz. klasės vadovas, pagalbos specialistai), kaip vyks pokyčių stebėseną (pokalbiai, apklausos, situacijos aprašymai, dienyne pateikiama informacija ir kt.).

Situacijos analizei galima naudoti SSGG analizės schemą – stipriosios, silpnosios pusės, galimybės ir grėsmės (**3 priedas**).

4.2 POKYČIŲ APTARIMAS

Pokyčių stebėjimas turi būti sistemingas ir reguliarus. Svarbu, kad visiems dalyviams būtų aišku, kada ir kur vyks kitas susitikimas. Pasitarimų planavimas “pagal poreikį” nėra tinkamas. Planą rekomenduojama aptarti:

- **pastoviu laiku**, pvz. kartą per mėnesį; situacijai gerėjant – numatyti retesnę aptarimų grafiką, bet **ne rečiau, kaip kas tris mėnesius**;
- nustačius, kad pažangos nėra – dažniau nei numatyta grafike, kuratoriui **inicijuojant papildomus aptarimus**.

4.3 IPP KOREGAVIMAS

Komanda aptaria esamą situaciją, vertina, kaip sekėsi pasiekti išsikeltus tikslus. Svarbu pastebėti ir įvardinti visus, net ir nedidelius, pozityvius pokyčius. Aptarimo metu tikslinga skatinti pasisakyti ir išklausti visų Komandos narių, vaiko tėvų, paties vaiko (jeigu tai leidžia jo amžius) nuomones. Pasitarimo metu teikiami ir analizuojami pasiūlymai. Atsižvelgiant į esamą situaciją ir pateiktus siūlymus, gali būti koreguojami IPP tikslai ir (ar) pagalbos formos, įvertinama, kokie IPP tikslai pasiekti.

KITOS SVARBIOS NUOSTATOS, RENGIANT IPP

ASMENS DUOMENŲ APSAUGA IR KONFIDENCIALUMAS

Svarstant konkretaus vaiko atvejį būtina kiekvieno posėdžio pradžioje priminti susirinkusiems apie pareigą laikytis konfidencialumo ir asmens duomenų apsaugos nuostatų ir tvarkos. Visi renkantis ir valdantis informaciją apie mokinį turi užtikrinti asmens duomenų apsaugą ir konfidencialumą.

IPP VEIKSMINGUMAS

IPP gali būti naudingas tada, kai jį įgyvendinantys dalyviai yra motyvuoti tiek rengti IPP, tiek jį įgyvendinti. IPP rengimas ir įgyvendinimas turi suvienyti Komandą darbui ir padėti Mokyklos bendruomenei bei kiekvienam vaikui įveikti ugdymo(si) sunkumus. Tai įrankis, kurio pagalba vykdomas nuoseklus darbas ir užtikrinamas švietimo pagalbos prieinamumas visiems mokiniams.

PAPILDANČIOS REKOMENDACIJOS

Rengiant IPP siūlome vadovautis Tarnybos parengtomis rekomendacijomis:

- „Rekomendacijos dėl įtraukiojo ugdymo įgyvendinimo bendrojo ugdymo mokyklose“.
- „Įvairiapusis raidos sutrikimas: integracija ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo įstaigose. Rekomendacijos pedagogams ir tėvams“

Rekomendacijas rasite Tarnybos el. puslapio skiltyje **Įtraukusis ugdymas**:
<https://www.vilniausppt.lt/itraukusis-ugdymas-2/>

IPP TIKSLŲ FORMULAVIMO SCHEMA IR PAVYZDŽIAI

1 schema. Tikslų formulavimas pagal SMART:

Tikslo formulavimas turi būti:

- **konkretus**, išsamiai nurodantis, ko norima pasiekti, suteikiantis aiškų įsivaizdavimą apie tai, ką reikia padaryti (vengti bendrų frazių ir abstrakčių sąvokų);
- **išmatuojamas**, apskaičiuojamas, turintis tikslus kiekybinius ir kokybinius rodiklius ir kriterijus (pvz.: kiek kartų per dieną ar mėnesį bus atliekami tam tikri veiksmai), parodančius, ar tikslas pasiektas (pvz. mokinys išmoks paprašyti pagalbos pamokoje);
- **įgyvendinamas** - nei per lengvas, nei per sunkus, realus konkrečioms asmenims, kurie jų sieks;
- **realistiškas**, atitinkantis esamos situacijos kontekstą ir resursus;
- **apibrėžtas laike**, pasiekiamas per numatytą laiką, susietas su konkrečiu laiko limitu ilgalaikėje ir trumpalaikėje perspektyvoje (kiek laiko numatoma teikti pagalbą vaiko sunkumams įveikti).

TIKSLŲ KĖLIMO TAIKANT KRITERIJUS PAVYZDYS

Problema (sunkumas) - mokyklos nelankymas.

Jei mokinys visai nelanko pamokų, tikriausiai sunku tikėtis, kad jo elgesys iš karto reikšmingai pasikeis. Net ir sumažėjęs nelankomumas jau yra svarbus žingsnis link tikslo. Jei mokinys praleisdavo 20 pamokų per mėnesį, galbūt galima siekti, kad praleistų ne daugiau nei 10 pamokų. Svarbu, kad keliamas tikslas sietųsi ir su paties mokinio tikslais, būtų įveikiamas, bet ne per lengvas, atitiktų turimus vaiko, pagalbos teikėjų, aplinkos resursus. Konkreti ir aiškiai suformuluoti tikslus, numatome laikotarpį (ilgalaikiams ir trumpalaikiams tikslams), per kurį planuojame juos pasiekti.

TIKSLŲ FORMULAVIMO PAVYZDŽIAI (1)

Ugdymo įstaiga	Sunkumas / Problema	Tikslo formuluotė
Mokykla	Lankomumo problemos	... (vaiko vardas), iki pusmečio pabaigos per mėnesį praleis ne daugiau negu 10 pamokų be pateisinamos priežasties.
	Namų darbų atlikimo sunkumai	... (vaiko vardas), tris kartus per savaitę atliks namų darbus, padedant mokytojui padėjėjui. Tikslą planuojame pasiekti per dvi savaites.
		... (vaiko vardas) kiekvieną ketvirtadienį pateiks matematikos mokytojui atliktus namų darbus patikrinimui, kol surinks reikiamą kaupiamąjį balą (galima detalizuoti, konkretinti atsižvelgiant į Jūsų situaciją).
	Savižala	Kartu su (vaiko vardas) per mėnesį parengti saugaus elgesio planą ir iki pusmečio pabaigos stebėti ir su vaiku kas savaitę aptarti kaip pavyksta jo laikytis.

TIKSLŲ FORMULAVIMO PAVYZDŽIAI (2)

Ugdymo įstaiga	Sunkumas / Problema	Tikslo formuluotė
Darželis	Vaiko savarankiškumo trūkumas, taisyklių laikymosi sunkumai	... (vaiko vardas), gaudamas suaugusiojo (mokytojos) žodinę pagalbą gebės atlikti šias užduotis: pažaidęs sudės žaislus į vietą, sudės savo lauko rūbus į spintelę. Tikslą planuojame pasiekti per vieną mėnesį.
		... (vaiko vardas) kiekvieną kartą prieš valgį be atskiro priminimo nusiplaus rankas su muilu ir vandeniu bei nusišluostys jas. Tikslą planuojame pasiekti per vieną mėnesį.
	Gebėjimo tinkamai pranešti apie savo norus ir poreikius sunkumai, netinkamas elgesys	... (vaiko vardas) norėdamas paimti žaislą, bent du kartus per dieną paprašys leidimo jį paimti, o negavęs – kreipsis pagalbos į suaugusįjį.
		... (vaiko vardas), nors vieną kartą per dieną, norėdamas pastumti kitą vaiką, gebės apie tai pasakyti auklėtojai (pvz. “aš pykstu” arba “noriu pastumti”).
		... (vaiko vardas), su auklėtojos žodine ir apglėbimo pagalba netinkamą elgesį (prieš kitą vaiką) pakeis emocijų išskrova į pagalbę, žaisliuką, popieriaus lapą ar kitu saugiu būdu. Tikslą planuojame pasiekti per tris mėnesius.

! Atkreipiame dėmesį, kad tikslų formulavimas ir įgyvendinimas priklauso nuo daugybės faktorių. Pateikti pavyzdžiai tinka tik konkretiems atvejams ir negali būti mechaniškai perkelti panašioms situacijoms spręsti, nes kiekvieno mokinio situacija yra individuali.

„Vieno tikslo pasiekimas yra kelio į kitą tikslą pradžia”

John Dewey

ŠVIETIMO PAGALBOS TEIKĖJAI IR JŲ FUNKCIJOS

Sudarant IPP tikslinga numatyti Komandos dalyvių veiksmus pagal jų pareigybes.

- **Mokytojas, klasės auklėtojas:** siekia pažinti mokinius, išsiaiškinti jų galias, interesus, pritaiko, individualizuoja ugdymosi procesą; kilus mokinio mokymosi, elgesio sunkumams renka informaciją, teikia mokiniui reikiamą pagalbą ir kreipiasi į mokyklos pagalbos mokiniui specialistus; bendrauja ir bendradarbiauja su mokinių tėvais (globėjais, rūpintojais); bendrauja ir bendradarbiauja su pagalbos mokiniui specialistais.
- **Specialusis pedagogas:** savo kompetencijos ribose įvertina mokinio specialiuosius ugdymosi poreikius, nustato mokinių žinių, mokėjimų ir įgūdžių lygį ir jų atitikimą ugdymo programoms; padeda specialiųjų ugdymo(si) poreikių turintiems mokiniams įsisavinti ugdymo turinį, lavina jų sutrikusias funkcijas; konsultuoja ir teikia rekomendacijas mokytojams, rengiantiems individualizuotas programas; konsultuoja tėvus (globėjus, rūpintojus).
- **Psichologas:** savo kompetencijos ribose įvertina mokinio galias ir sunkumus, pažintinės ir socialinės emocinės raidos ypatumus, psichologines, asmenybės ir ugdymosi problemas, identifikuoja kylančių pedagoginių, psichologinių ir socializacijos problemų priežastis; konsultuoja mokinį, jo tėvus (globėjus, rūpintojus) ir pedagogus dėl mokinio elgesio ir emocijų sutrikimų, adaptacijos ugdymo įstaigoje sunkumų, paauglystės krizių ir pan.
- **Socialinio pedagogo pagalba:** vertina ir padeda spręsti problemas, susijusias su įvairiais vaikams kylančiais sunkumais (pagrindinių vaiko reikmių tenkinimo, saugumo užtikrinimo), vykdo lankomumo, užimtumo, skatinimo, drausminimo, socialinio emocinio ugdymo ir kitų prevencinių programų įgyvendinimo stebėseną, bendradarbiauja su pedagogais, teikia pagalbą tėvams (globėjams, rūpintojams) sprendžiant mokinio elgesio, lankomumo problemas, bendradarbiauja su išorinėmis, mokiniui pagalbą teikiančiomis institucijomis.
- **Mokytojo padėjėjas:** teikia pagalbą mokiniui ar/ir mokinių grupei, turinčiai vidutinių, didelių ir labai didelių specialiųjų ugdymosi poreikių; padeda mokiniui atlikti su ugdymu(si), savitarna, savitvarka ir maitinimu(si) susijusias veiklas, padeda orientuotis aplinkoje, judėti, tinkamai naudotis ugdymui skirtomis techninės pagalbos priemonėmis, teikia teksto skaitymo ir konspektavimo bei kitas paslaugas, kurias jam perduoda mokytojas.

ŠVIETIMO PAGALBOS TEIKIMO RŪŠYS

Dažniausiai nurodomos tokios švietimo pagalbos mokiniui rūšys:

- **konsultavimas** (mokinio, mokinių grupės, mokytojų, įstatyminių atstovų siekiant padėti mokiniui mokytis, naujai elgtis, geriau pažinti save ir pan.);
- **ugdymo pritaikymas**, siekiant sudaryti palankias sąlygas siekti geresnių mokymosi rezultatų;
- **socialinių ir gyvenimo įgūdžių formavimas** – ugdomas gebėjimas priimti pagalbą, daryti sprendimus, spręsti problemas, kūrybiškai ir kritiškai mąstyti, bendrauti, pažinti save, elgtis visuomenėje priimtinais būdais, valdyti emocijas, įgyti sveikos gyvensenos įgūdžius;
- **elgesio korekcija, socialiai priimtino elgesio modeliavimas**;
- **prevencinis darbas** (smurto, patyčių, žalingų įpročių prevencija);
- **kitos pagalbos rūšys.**

SSGG ANALIZĖ

SSGG (stiprybių, silpnybių, galimybių ir grėsmių) analizė (angliškai SWOT - strengths, weaknesses, opportunities, threats) - tai strateginio planavimo metodas, naudojamas palankiems ir nepalankiems vidiniams ir išoriniams veiksniams nustatyti. Įvertinus šiuos keturis aspektus pasirenkama veikimo strategija, planuojami konkretūs veiksmai tikslui pasiekti. Visa tai atliekama schematiškai atvaizduojant informaciją keturiose skiltyse (žr. **1 paveikslėlį**).

Nusibraizykite šią schemą ir kiekviename ketvirtyje įvardinkite visas Jums žinomas, numanomas stiprybes, silpnybes, galimybes ir grėsmes, kurios aktualios konkrečioje situacijoje sprendžiant IPP įvardintus sunkumus.

Atliekant mokinio situacijos analizę svarbu atsižvelgti į vaiko raidos, asmenybės ypatumus, į situacijas, kuriose problema išryškėja. **Klausimai**, padedantys atlikti analizę:

- Kaip pasireiškia problema?
- Kokie galimi vaiko elgesio motyvai (sulaukti dėmesio, jaustis reikšmingu, atstatyti teisingumą, apsiginti, išreikšti emocijas)?
- Kaip aplinkiniai reaguoja į vaiko elgesį?
- Kada elgesys vėl pasikartojo? Kaip dažnai jis kartojasi?
- Kokia įtaką vaiko elgesys turi vaiko santykiams su bendraamžiais ir suaugusiais?

1 PAVEIKSLĖLIS. SSGG ANALIZĖS SCHEMA

STIPRYBĖS	SILPNYBĖS
GALIMYBĖS	GRĖSMĖS